AB Sardus Årsredovisning 1997

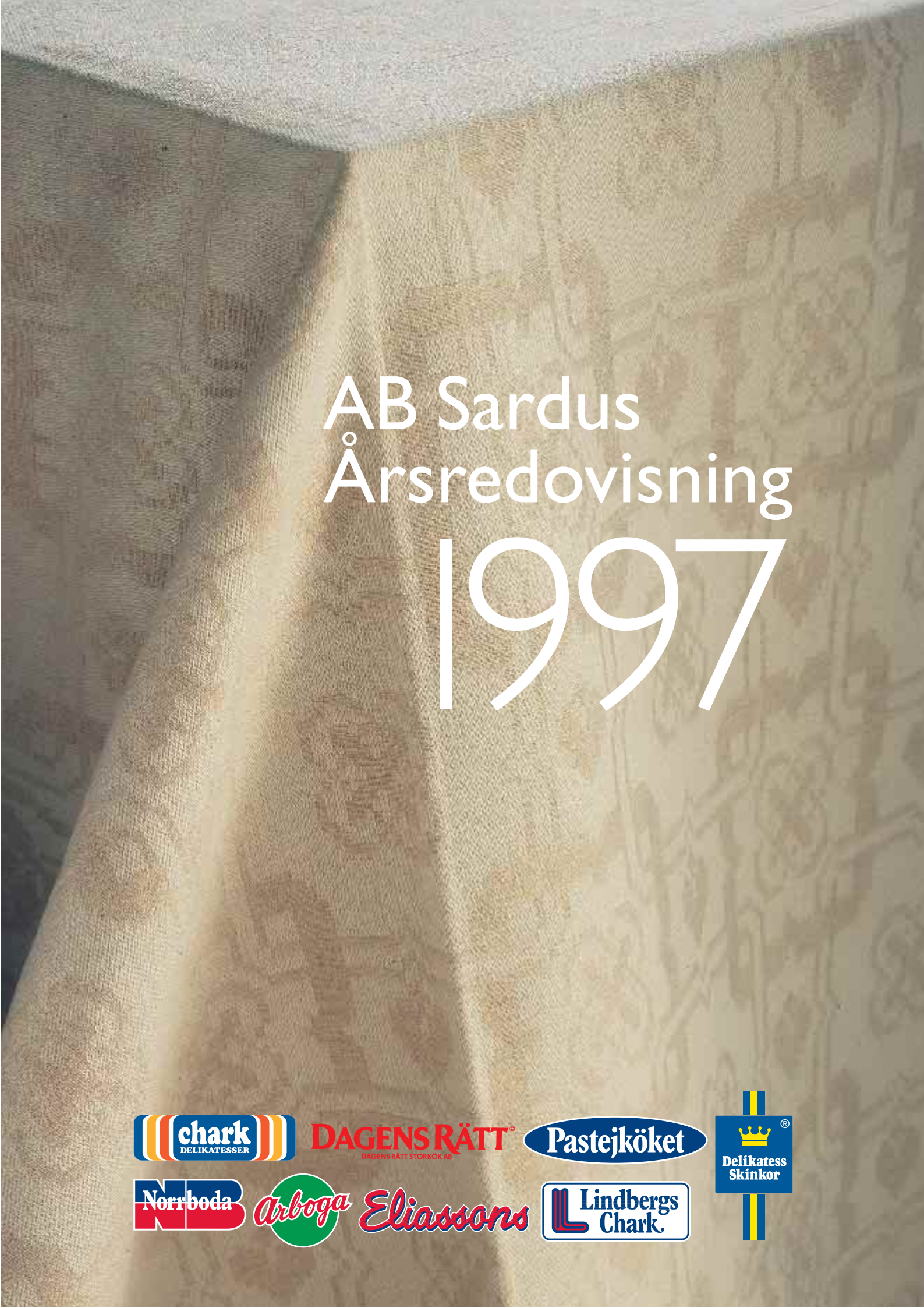

Innehåll

VD-kommentar 2
Ekonomiskt sammandrag 4
Kvalitet 5
Pastejköket 6
Charkdelikatesser 8
Dagens Rätt 10
Nyckeltal 12
Nyckeltals definitioner 13
Förvaltningsberättelse 14
Räkenskaper 15
Noter 23
Revisionsberättelse 27
Styrelse 28
Ledning 30
Aktien 31
Adresser 33

Ekonomisk information 1998/1999

20 april 1998
Bolagsstämma

16 juli 1998
Halvårsrapport

15 oktober 1998
Delårsrapport 3 kv.

15 januari 1999
Preliminärt resultat

12 februari 1999
Bokslutskommuniké

Sardus affärsidé

Sardus skall vara den ledande leverantören av köttbaserade smörgåspålägg och charkuterispecialiteter på den svenska marknaden. Produkterna skall ha en hög och jämn kvalitet som tillfredsställer konsumenternas behov av prisvärda, välsmakande produkter och erbjuder handeln goda marginaler. Sardus strävar också efter ökad närvaro på vissa närbelägna utländska marknader. Sardus skall vidare vara en ledande leverantör av djupfrysta fisk-, fågel- och köttprodukter till den svenska storhushållsmarknaden.

Sardus verksamhet

Sardus verksamhet inom området smörgåspålägg och charkuterispeciliteter bedrivs inom Pastejköket och Charkdelikatesser. Tillverkningen sker vid åtta EU-godkända fabriker i södra och mellersta Sverige. Storhushållsmarknaden bearbetas genom Dagens Rätt Storkök, som inte har någon egen tillverkning.

Pastejköket

Tillverkar och marknadsför bredbar, bakad och skivbar leverpastej under väletablerade varumärken som Pastejköket, Arbogapastej och Lindbergs, där man är klart marknadsledande. I sortimentet ingår också rökt korv, kassler och andra rökta och rimmade produkter under varumärkena Norrboda och Eliassons.

Charkdelikatesser

Tillverkar och marknadsför rökta och kokta charkuteriprodukter, t ex skivad smörgåsmat, skinka och korv, samt ett antal andra specialiteter som bacon, sylta och isterband. Charkdelikatesser är ett av de ledande företagen inom sina produktsegment.

Dagens Rätt Storkök

Marknadsför djupfrysta fisk-, fågel- och köttprodukter till storhushåll. Huvuddelen av försäljningen består av fisk- och kycklingprodukter. Dagens Rätt Storkök är ett av de största företagen på den svenska storhushållsmarknaden.

1997 i korthet

- *Omsättningen 1997 uppgick till 664 Mkr (663)*
- *Rörelseresultatet uppgick till 63 Mkr (69)*
- *Rörelsemarginalen uppgick till 9,5% (10,5)*
- *Pristurbulens på råvarumarknaden under våren och försommaren påverkade främst Charkdelikatesser*
- *Vid årsskiftet 1997/98 ingicks avtal om förvärv av två företag med en sammanlagd omsättning på ca 150 Mkr*
- *Sardus-aktien noterades på Stockholms Fondbörs A-lista den 7 april 1997*
- *Styrelsen föreslår en utdelning för 1997 på 3,25 kr per aktie*

Fem år i sammandrag

	1993 *(Proforma)*	1994	1995	1996	**1997**
Omsättning	755	707	676	663	**664**
Rörelseresultat	90	82	55	69	**63**
Rörelsemarginal, %	11,9	11,6	8,1	10,5	**9,5**
Anläggningsinvesteringar, Mkr	42	17	10	9	**19**
Kassaflöde efter nettoinvesteringar	78	174	61	80	**86**
Antal anställda	398	384	377	370	**361**

VD-kommentar

- I charkuteribranschen präglades det första halvåret 1997 dels av fortsatt prispress på framför allt bacon och skinka, dels av pristurbulens på råvarumarknaden under försommaren. Det andra halvåret var lugnare, och Sardus hade under hösten ett rörelseresultat i nivå med föregående år. Det hårda konkurrensläget medförde dessutom ökade marknadsförings- och aktivitetskostnader. För helåret blev koncernens rörelseresultat 63 Mkr (69) och omsättningen 664 Mkr (663).
- Efter förhandlingar under hösten kunde vi i början av 1998 träffa avtal om två förvärv som stärker Sardus marknadsställning på viktiga produktområden och beräknas ge en försäljningsökning på 150 Mkr och ett bra resultattillskott. En satsning på ökad försäljning till storhushåll underlättas också av förvärven, som ligger i linje med Sardus tillväxtstrategi.
- Sardus-aktien noteras sedan 7 april 1997 på Stockholms Fondbörs A-lista, sedan företagets tidigare ägare Sardus Holding sålt 80% av aktierna till institutioner och allmänhet.
- Vinsten per aktie uppgick till 4,65 kr, och styrelsen föreslår en utdelning om 3,25 kr per aktie för verksamhetsåret 1997.

På den svenska charkuterimarknaden har det rått stark prispress de senaste två-tre åren. En förklaring till detta är att charkuteribranschen generellt sett har överkapacitet, en annan att konkurrensen har ökat, bland annat genom att de större detaljistföretagen i stor omfattning har introducerat s k private labels.

Stark konkurrens leder i livsmedelsbranschen mer eller mindre automatiskt till ökade marknadsföringskostnader. Charkuteriprodukter har dessutom i växande utsträckning kommit att ingå bland handelns ständiga kampanjvaror tillsammans med kaffe, läsk, tvättmedel osv. Det påverkar naturligtvis också charkuteriföretagens marginaler negativt.

Summan av allt detta är att stora delar av charkuteribranschen lider av dålig lönsamhet. Sardus är ett av de få undantagen.

Producentpris fläskkött, kr/kg

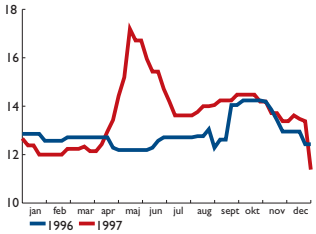

Pristurbulens på råvarumarknaden

Den svinpest som drabbade Nederländerna under våren ledde till snabb, nästintill panikartad höjning av priset på griskött. Det svenska avräkningspriset för slaktsvin steg på en månad med över 40% för att så småningom stabilisera sig på en nivå drygt 15% över den som gällde innan oron bröt ut.

Så som systemen för prissättning fungerar har charkuteriföretagen ingen möjlighet att direkt kompensera sig för stora och snabba svängningar av det här slaget. Turbulensen påverkade framför allt Charkdelikatesser, där köttråvaran står för mer än hälften av försäljningsvärdet. Pastejköket påverkades endast marginellt, eftersom priserna på lever låg stilla.

Vi får sannolikt räkna med att den tidigare relativt lugna livsmedelsbranschen i framtiden då och då får uppleva liknande svängningar, även om jag bedömer förhållandena 1997 som unika i fråga om prisförändringarnas storlek. Det är en konsekvens av övergången från en skyddad och reglerad hemmamarknad till en öppen internationell marknad, där händelser och tillstånd i ett land med kort varsel kan påverka läget i ett annat.

Strukturförändringar i branschen

Strukturen i den svenska charkuteribranschen förändrades 1997 genom två affärer, i båda fallen med nya aktörer i huvudrollerna. Det finska producentkooperativt ägda Atria köpte Lithells, och Spira AB bildade Samfod & Co, som förutom Samfod också omfattar Skåne-Erik och Lars Jönsson (tidigare ägda av Slakteriförbundet) samt Goman (tidigare KF). Dessa förändringar omfattar en knapp fjärdedel av charkuteribranschen, något mindre (18%) i Sardus produktsegment. Vad dessa strukturförändringar kommer att innebära på längre sikt är ännu för tidigt att säga.

Marknadsandelar
Sardus produktsortiment

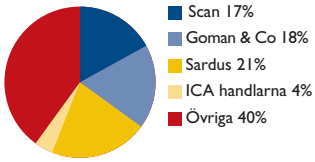

Sardus tillväxtstrategi ligger fast

Grunddragen i Sardus långsiktiga strategi ligger trots resultatpåfrestningarna 1997 fast: att ytterligare stärka våra varumärken, att arbeta vidare med vårt kundanpassade kvalitetskoncept och att fortsätta kostnadseffektiviseringen på alla områden. Vi bedömer det som den bästa vägen även i framtiden.

Vår tillväxtstrategi ligger också fast, nämligen att i första hand växa genom förvärv. Sardus inriktar sina förvärvsansträngningar mot välskötta charkuteriföretag med starka, regionalt eller lokalt förankrade varumärken.

”...långsiktiga strategi... stärka våra varumärken, att arbeta vidare med vårt kundanpassade kvalitetskoncept och att fortsätta kostnadseffektiviseringen på alla områden.”

Två företagsförvärv

I början av 1998 träffade Sardus avtal om förvärv av två företag, Delikatess Skinkor AB och Charkuterifabriken Filos AB.

Delikatess Skinkor, som har tillverkning i Hultsfred, omsätter 60 Mkr och har 30 anställda. Förvärvet stärker Sardus ställning på marknaden och ökar möjligheterna för tillväxt för Delikatess Skinkors sortiment, som nu får tillgång till en starkare försäljningsorganisation. Företagets mest kända produkt är Lönneberga Skinka.

Delikatess Skinkor har dessutom färdiglagade produkter i sortimentet, främst med inriktning på storhushåll, där företaget har stark ställning. För att ta till vara den ökade styrkan på storhushållsmarknaden som förvärvet ger Sardus bildas en särskild säljenhet inom Sardus Food Service med inriktning på charkuteriprodukter som pålägg, isterband, sylta o s v.

Det andra förvärvsavtalet gäller rörelsen i Filos AB, vars mest väletablerade produkt är Onsalakorv. Filos omsätter ca 90 Mkr och har 40 anställda i Borås. Förvärvet säkerställer fortsatt expansion för Onsalakorv och Filos delikatessortiment. Tillträde beräknas ske under andra kvartalet 1998.

De två förvärven beräknas på årsbasis ge ett resultattillskott på 5 Mkr, oräknat samordningsvinster i produktion och försäljning.

Export till Tyskland

Sardus har under de senaste åren undersökt olika marknader för att få till stånd en mer omfattande export än hittills. Efter testförsäljning under 1997 genom ett charkuteri- och detaljistföretag i Hamburg räknar vi med att komma igång med regelbundna leveranser under 1998. Det företag vi samarbetar med har drygt trettio egna butiker och levererar dessutom till andra detaljister i Hamburg-området.

Investeringar ger produktions- och kostnadsrationalisering

Som ett led i det kontinuerliga effektiviseringsarbetet har vi vid Charkdelikatessers anläggning i Halmstad under 1997 inlett ett investeringsprogram om cirka 20 Mkr. Investeringen görs i tre steg, och det första – och enskilt största – är en ny skivnings- och paketeringslinje med mycket hög kapacitet som installerades i slutet av året. Rationaliseringsvinsten – främst minskat personalbehov och lägre svinn – för hela programmet beräknas till 8–10 Mkr per år och kommer stegvis att påverka resultatet från och med 1998, fullt ut dock först år 2000.

Utsikter för 1998

Råvarupriserna sjönk kraftigt de första veckorna 1998, vilket innebar lägre marknadspriser på Sardus produkter. Om den lägre prisnivån består, kan det påverka koncernens omsättning negativt. Sardus lönsamhet bör emellertid inte påverkas i någon större utsträckning, under förutsättning att vi slipper mycket kraftiga svängningar under resten av året.

Både Delikatess Skinkor och Filos förväntas påverka Sardus resultat positivt 1998. Den första nya skivningslinjen i Halmstad kommer dessutom att nå full kapacitet under året, och därmed förbättras Sardus kostnadsposition inom skivad smörgåsmat avsevärt.

Konkurrensen kommer troligen att öka efter de nämnda strukturaffärerna i charkuteribranschen samtidigt som marknaden förväntas vara i princip lika stor 1998 som 1997. Det är emellertid min och styrelsens uppfattning, att Sardus står väl rustat att möta denna situation.

Halmstad i februari 1998

Ragnar Bringert
Verkställande Direktör

Kvalitet – ett konkurrensmedel

Målet för kvalitetsarbetet i Sardus är att produkterna skall motsvara konsumenternas krav på smak, konsistens, hållbarhet o s v, samtidigt som den hygieniska kvaliteten säkras och uppkomst och spridning av livsmedelsburna sjukdomar eller annan hälsofara förhindras. Därtill kan läggas arbete som höjer den tillverkningsekonomiska kvaliteten.

I den svenska livsmedelslagstiftningen och i EUs hygiendirektiv föreskrivs att livsmedelsföretag skall använda sig av HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point), en internationellt accepterad metod för att skapa produktsäkerhet för livsmedel. Enkelt uttryckt innebär HACCP, att man i varje processteg från odlaren/uppfödaren till konsumenten kartlägger och bedömer risker och ser hur de kan minskas eller helt elimineras.

Vårt arbete med HACCP innebär att vi går igenom varje enskilt steg i vår del av produktionskedjan. Införandet av HACCP-planer fortgår som planerat och kommer att vara avslutat på alla enheter i Sardus under 1998.

En viktig faktor för köttbaserade livsmedels hållbarhet är pH-värdet. Här har vi under 1997 deltagit i ett industrigemensamt projekt rörande pH-mätning on line på SIK (Institutet för Livsmedel och Bioteknik).

SIK har under 1997 också utbildat all produktionspersonal i Sardus i mikrobiologi, hygien och kvalitet. I samband med utbildning har SIK gjort en revision av hygienstatus – processhygien, personlig hygien, rengöringsteknik m m – i våra anläggningar.

De manualer för kvalitet och kontroll som togs fram under 1996 har använts och finslipats under 1997. Dessa manualer är en sammanfattning av de kvalitetskontroller som utförs och ett verktyg att använda om återkallande av en produkt skulle bli aktuellt.

Den traditionella märkningen med förpackningsdag och/eller bäst-före-dag kompletteras nu med s k batchkod, vilken gör att en produkt kan identifieras ännu mer precist än tidigare. För att ytterligare höja produktsäkerheten har känsliga metalldetektorer installerats vid vissa anläggningar.

Ett bevis på att kvalitetsarbetet lönar sig fick vi när Konsumentverkets tidskrift Råd & Rön 1997 redovisade en undersökning av hållbarhet hos vacuumförpackade pålägg. Kokt skinka från nio olika tillverkare undersöktes på bäst-före-dagen. Endast Charkdelikatessers skinka klarade sig helt utan anmärkning, trots att den hade längre angiven hållbarhetstid än de övriga i testet.

”Råd & Rön redovisade en undersökning... Endast Charkdelikatessers skinka klarade sig helt utan anmärkning”

Pastejköket

Pastejköket är den ledande leverantören av leverpastej i Sverige med totalt 43% marknadsandel, för pastej i bordsask är andelen 49%. I sortimentet ingår också varumärkena Lindbergs och Arboga (leverpastej), Norrboda (rökt korv m m) och Eliassons (Guldkassler m m). Pastejköket har tillverkning i Tranås, Arboga, Nässjö, Kinna och Helsingborg.

Marknaden

Konsumtionen av leverpastej, som är den dominerande produkten i Pastejkökets sortiment, har ökat med någon procent om året de senaste åren. Inom produktgruppen pågår en viss förskjutning av konsumtionen: bredbar pastej i bordsask ökar och bakad pastej minskar, medan konsumtionen av skivbar pastej är stabil.

Konkurrensen från bland annat detaljhandelns private labels har ökat, vilket inte bara har pressat priserna utan också krävt större marknadsinsatser och gett högre aktivitetskostnader än förra året.

Försäljning och resultat

Pastejkökets försäljning 1997 uppgick till 293 Mkr (281). Marknadsandelarna är i stort sett oförändrade för såväl pastej som för andra produkter i Pastejkökets sortiment.

Rörelseresultatet uppgick till 57 Mkr (58). Främst ökade marknadsförings- och aktivitetskostnader dämpade resultatutvecklingen, och rörelsemarginalen sjönk något.

Andel av koncernens försäljning 1997

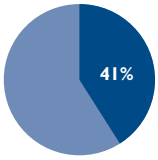

Andel av koncernens rörelseresultat 1997

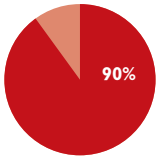

Försäljning 1997 fördelad på produktgrupper

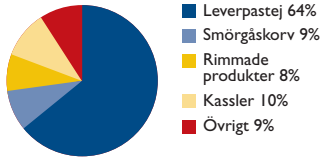

Finansiell information

Belopp i miljoner kronor	*1995*	*1996*	*1997*
Omsättning, exkl. intern försäljning	248,6	262,6	275,4
Rörelseresultat	46,3	58,3	56,9
Rörelsemarginal, %	18,6	22,2	20,7
Investeringar	4,2	2,4	5,6
Försäljning, ton	8 546	8 705	9 034
Medelantal årsanställda	180	176	173

Peperoni Special

”En hit för heta smaklökar”
Bred ut rikligt med Peperonipastej (Pastejkökets bredbara leverpastej med peperoni) i ett pitabröd eller tortillaskal. Fyll på med strimlad sallad, hackad rödlök och gurka och runda av med majs (gärna minimajs), svarta oliver och en klick lättdressing. Fullborda med en peperoni!

Back-Pack Mackan

”Snowboard-åkarens favorit”
Gör först i ordning tomatröran. Det vill säga skär ett par tomater i kuber, hacka en vitlöksklyfta och blanda med lite olivolja. Tillsätt hackad basilika och ev. svarta oliver. Dela en baguette på längden. Bred ut ett generöst lager Arbogapastej, toppa med tomatröran och lägg på locket. Det sista momentet kan utföras i backen.

Lager på Lager

”En riktig höjdare”
Ta fyra skivor formfranska och börja bygga. Första våningen: Bredbar Leverpastej och rostad lök. Andra våningen: mjukost, rökt skinka och paprikaringar. Tredje våningen: stekt bacon och färska champinjoner. Lägg på taket och hugg in!

Charkdelikatesser

Charkdelikatesser marknadsför charkuteriprodukter, framför allt skivat smörgåspålägg, och är klart marknadsledande i flera produktgrupper. Den mest välkända produkten är Charkdelikatessers Cognacsmedwurst. Sylta, isterband, rökt och kokt skinka, bacon m m ingår också i sortimentet. Charkdelikatesser har tillverkning i Halmstad och Moheda.

Marknaden

Konsumtionen av smörgåsmat har varit i stort sett oförändrad de senaste åren. Ungefär var femte svensk äter skinka eller korv till frukost varje dag.

Bacon och skinka är produktgrupper med stark prisfokusering och hård konkurrens, förstärkt av ständigt återkommande lockpriskampanjer, speciellt på bacon. För Charkdelikatessers del återspeglades dessa förhållanden 1997 i betydligt högre marknadsförings- och kampanjkostnader än beräknat, vilket emellertid också har bidragit till att Charkdelikatesser fortfarande har den största marknadsandelen på viktiga produkter som isterband och sylta.

Investeringar

Under 1997 inleddes ett investeringsprogram i Charkdelikatessers fabrik i Halmstad. Etapp 1, en skivningslinje med mycket stor kapacitet, togs i drift i slutet av året, etapp 2 och 3 beräknas till hösten 1998 respektive början av 1999. Programmet, som i sin helhet ligger på nivån 20 Mkr, ger en betydande rationaliseringsvinst i tillverkningen, 8-10 Mkr per år, med fullt genomslag i resultatet år 2000. Resultatet 1997 påverkades däremot inte märkbart.

Försäljning och resultat

Charkdelikatessers försäljning 1997 uppgick till 281 Mkr (292). Rörelseresultatet uppgick till 11 Mkr (15) och rörelsemarginalen försämrades. Effekterna av pristurbulensen på råvarumarknaden svarar för merparten av resultatminskningen.

Andel av koncernens försäljning 1997

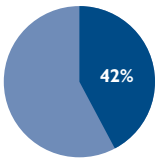

Andel av koncernens rörelseresultat 1997

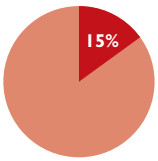

Försäljning 1997 fördelad på produktgrupper

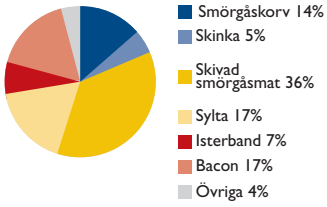

Finansiell information

Belopp i miljoner kronor	*1995*	*1996*	*1997*
Omsättning, exkl. intern försäljning	309,5	294,1	279,8
Rörelseresultat	16,2	15,5	10,8
Rörelsemarginal, %	5,2	5,3	3,9
Investeringar	3,6	5,2	10,9
Försäljning, ton	6 548	6 373	5 939
Medelantal årsanställda	177	173	165

Trick-Track

Kullager-inspirerat bagelbröd fyllt med sallad, tomater och rökta skinkrullar fyllda med ananasbitar. Variera gärna med vår omtyckta kokta eller enrisrökta skinka.

Roller-melon

Läskande honungsmelon dekorerad med Charkdelikatessers goda, rökta skinka. Variera gärna med vår omtyckta kokta eller enrisrökt skinka. Hålen i melonen görs enklast med hjälp av en äppelpipa.

4-Wheel-drive

Minibaguette formad till häftig inline-känga med bananer till hjul, vindruvshalvor till spännen och gurkstavar till snörning. Salladsbädden är täckt med Charkdelikatessers goda hushållsmedwurst. Lika gott blir det dock med vår smakrika salami, cognacsmedwurst eller med Mor Annas korv.

Dagens Rätt

Dagens Rätt Storkök är en av de ledande leverantörerna av djupfrysta fisk-, kyckling- och köttprodukter till den svenska storhushållsmarknaden. Fiskprodukterna tillverkas huvudsakligen i Danmark och säljs under varumärket Dagens Rätt Fisk. Kycklingprodukterna säljs i agentur för Guldfågeln. I sortimentet ingår även köttprodukter från Sardus dotterbolag Alf Eliassons Kött & Chark AB. Dagens Rätt Storkök har ingen egen tillverkning.

DAGENS RÄTT®
DAGENS RÄTT STORKÖK AB

Marknaden

Storhushållsmarknaden står för närmare en femtedel av livsmedelskonsumtionen i Sverige. På den del av marknaden där Dagens Rätt Storkök arbetar finns ett fåtal större aktörer, och Dagens Rätt Storkök är en av de största. Ungefär tre fjärdedelar av Dagens Rätts försäljning går till kunder i den offentliga sektorn.

Konkurrensläget förändrades inte nämnvärt under 1997.

Försäljning och resultat

Dagens Rätt Storköks försäljning 1997 uppgick till 109 Mkr (108). Främst på grund av sämre valutasituation än föregående år sjönk rörelsemarginalen något. Rörelseresultatet uppgick till 4 Mkr (5).

Förstärkt satsning på storhushållsmarknaden

Genom förvärvet av Delikatess Skinkor i början av 1998 stärker Sardus sin ställning på marknaden för charkuterivaror till storhushåll. En speciell säljenhet inom Sardus Food Service kommer att arbeta med inriktning på den privata sektorn av storhushållsmarknaden.

Andel av koncernens försäljning 1997

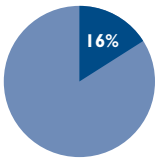

Andel av koncernens rörelseresultat 1997

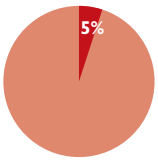

Bruttoredovisad försäljning 1997 fördelad på produktgrupper

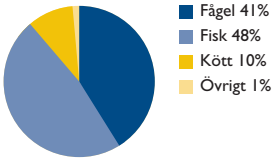

Finansiell information

Belopp i miljoner kronor	*1995*	*1996*	*1997*
Omsättning, exkl. intern försäljning	112,6	107,7	108,9
Rörelseresultat	3,6	4,6	3,7
Rörelsemarginal, %	3,2	4,3	3,4
Investeringar	1,5	0,7	1,6
Medelantal årsanställda	17	16	17

Sprödbakad kycklingfilé med syltad ingefära på rotfruktsbädd

4 portioner

4st Sprödbakade kycklingfileér, 1 st morot, 1 st rotselleri, 2 hg persiljerot, 2 hg palsternacka, 2 hg potatis, 4 krm ingefära, 1/2 purjolök, 2 st vitlöksklyftor, 4 cl vitvinsvinäger, 1/4 dl strösocker, 1/2 stjärnanis, 1 lagerblad, 2cl koriander (hel), vatten

Skala och skär ned ingefäran i jämnstora bitar. Blanchera ingefärsbitarna. Smält sockret och tillsätt snabbt ingefärsbitarna, kryddorna och vitvinsvinägern. Låt blandningen stå och koka på svag värme tills ingefäran är mjuk och blandningen har en lätt sirapskonsistens. Späd eventuellt med vatten då och då för att få längre koktid.

Skala och strimla rotfrukterna, strimla purjolöken och hacka vitlöken. Fräs grönsakerna i het olja eller ugnstek dem på bleck.

Blanda grönsakerna med den sötsura ”ingefärs-sirapen” och smaka av med salt och peppar.

Stek kycklingfiléerna i 170° C i ugn ca 20 minuter och servera dem på en bädd av ingefärs-rotfrukter. Servera med ris!

Sprödbakad Fisk Oriental med varm sallad på fänkål, dill och ansjovis

4 portioner

4st Fisk Oriental, 0,5 kg fänkål, 2 hg gul lök, 0,5 hg dill, ris, 4 cl senapsfrö (bruna), 1 krm curry, matfett

Lägg Fisk Oriental på bleck och stek i 150–175° C i ugn ca 25 minuter.

Strimla fänkålen fint. Hacka löken. Plocka och hacka dillen. Blanchera senapsfröna. Fräs lök och curry, vänd riset och slå på vatten, koka klart.

Sautera fänkålen så att den blir mjuk, vänd i senapsfrön och salt plus peppar.

Blanda försiktigt curryriset med den varma fänkålssalladen, tillsätt den hackade dillen och servera vid sidan av den sprödstekta fisken.

Nyckeltal

Finansiella nyckeltal - Koncernen

Nyckeltal	1993 Proforma	1994	1995	1996	1997
Marginaler					
Bruttomarginal, %	16,1	16,0	12,5	14,5	13,3
Rörelsemarginal, %	11,9	11,6	8,2	10,5	9,5
Vinstmarginal, %	13,9	13,7	10,9	11,6	9,7
Avkastningsmått					
Räntabilitet på operativt kapital, %	45	44	32	45	46
Räntabilitet på sysselsatt kapital, %	25	27	20	30	31
Räntabilitet på eget kapital, %	23	20	16	24	26
Kapitalstruktur					
Operativt kapital, MSEK	186,1	182,9	160,7	145,7	129,2
Sysselsatt kapital, MSEK	322,1	400,2	331,2	192,1	212,2
Eget kapital, MSEK	317,2	368,8	303,0	163,0	196,0
Räntebärande nettoskuld, MSEK	– 131,1	– 185,9	– 142,3	– 17,3	–67,0
Kapitalomsättningshastighet, ggr	3,8	3,8	3,9	4,4	4,8
Nettoskuldsättningsgrad, ggr	– 0,4	– 0,5	– 0,5	– 0,1	– 0,3
Soliditet, %	71	73	70	58	64
Kassaflöde och likviditet					
Kassaflöde före investeringar, MSEK	120,1	153,7	66,0	87,3	103,3
Kassflöde efter investeringar, MSEK	77,8	174,5	60,7	79,9	85,7
Likvida medel, MSEK	136,1	217,3	170,4	46,3	83,2
Självfinansieringsgrad, ggr	2,8	8,9	6,9	10,2	5,4
Investeringar					
Anläggningsinvesteringar, MSEK	42,3	17,3	9,5	8,6	19,0
Produktivitet					
Producerad volym, ton	17 915	17 445	18 005	18 011	17 990
Kronor/kilo	42,1	40,5	37,5	36,8	36,9
Anställda					
Antal anställda	398	384	377	370	361
Omsättning per anställd, MSEK	1,896	1,841	1,793	1,791	1,839
Antal årston per anställd, ton	45,0	45,4	47,8	48,7	49,8

Nyckeltalsdefinitioner

Marginaler

Bruttomarginal	Resultat före avskrivningar i procent av försäljningen.
Rörelsemarginal	Resultat efter avskrivningar i procent av försäljningen.
Vinstmarginal	Resultat efter finansnetto i procent av årets fakturering.

Avkastningsmått

Räntabilitet på operativt kapital	Resultat efter avskrivningar i procent av genomsnittligt operativt kapital.
Räntabilitet på sysselsatt kapital	Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.
Räntabilitet på eget kapital	Resultat efter full skatt (betald skatt plus 28% av gjorda bokslutsdispositioner) efter avdrag för minoritetsandel i procent av genomsnittligt eget kapital.

Kapitalstruktur

Operativt kapital	Balansomslutningen minskad med icke räntebärande skulder och likvida medel. Genomsnittligt operativt kapital har beräknats som ingående plus utgående operativt kapital dividerat med två.
Sysselsatt kapital	Balansomslutningen minskad med icke räntebärande skulder inklusive latenta skatteskulder i obeskattade reserver.
Eget kapital	Eget kapital inklusive 72% av obeskattade reserver.
Räntebärande nettoskuld	Räntebärande skulder inklusive räntebärande pensionsskulder och skatteskuld minskade med likvida medel enligt definition.
Kapitalomsättningshastighet	Försäljningen dividerad med genomsnittligt operativt kapital.
Nettoskuldsättningsgrad	Räntebärande nettoskuld dividerad med eget kapital.
Soliditet	Eget kapital plus minoritetens andel i procent av balansomslutningen.

Kassaflöde och likviditet

Kassaflöde före investeringar	Resultat före avskrivningar plus/minus förändring i rörelsekapital.
Kassflöde efter investeringar	Resultat före avskrivningar plus/minus förändring i rörelsekapital minus investeringar.
Likvida medel	Kassa, bank, och kortfristiga placeringar plus räntebärande fordringar inklusive skattefordran.
Självfinansieringsgrad	Kassaflöde före investeringar dividerat med investeringar.

Investeringar

Anläggningsinvesteringar	Investeringar i anläggningar, brutto exklusive avyttringar.

Produktivitet

Producerad volym	Antal producerade ton färdig produkt.
Kronor per kilo	Årets försäljning dividerad med producerad volym.

Anställda

Antal anställda	Genomsnittligt antal årsanställda.
Omsättning per anställd	Årets försäljning dividerad med antal anställda.
Antal årston per anställd	Producerad volym dividerad med antalet anställda.

Förvaltningsberättelse

Koncernen

AB Sardus är moderbolag i en livsmedelskoncern innefattande Pastejköket AB, Charkdelikatesser i Halmstad AB och Dagens Rätt Storkök AB. AB Sardus är sedan april 1997 noterat vid Stockholms Fondbörs A-lista. Bolagets största ägare är per 1997-12-31 Frognal Invest AB med 20% av både röster och kapital.

Koncernens försäljning ökade under året till 664 Mkr (663), medan rörelseresultatet minskade från 69 Mkr till 63 Mkr. I ett historiskt perspektiv har omsättningen i kronor minskat under de senaste fem åren medan volymerna i ton varit stabila. 1997 års volym, 17 990 ton, understeg föregående år med 16 ton. Samtidigt är denna volym obetydligt större än 1993 års, 17 915 ton, även om omsättningen i kronor detta år var 755 Mkr. De lägre priserna per kilo är framför allt en effekt av Sveriges inträde i EU.

1997 präglades av en turbulent råvaruprismarknad till följd av svinpest i bland annat Holland. Detta resulterade i kraftigt höjda råvarupriser under försommaren, vilket påverkade koncernens resultatutveckling negativt.

Sardus har under året beslutat att investera 20 Mkr i en rationalisering av skivningslinjen vid Charkdelikatesser i Halmstad. Denna investering förväntas påverka resultatet i positiv riktning redan under 1998, även om stora delar av investeringsprogrammet ännu inte är avslutade.

Sardus bransch, charkuterispecialiteter, har under året även genomgått en kraftig omstrukturering, där ett flertal konkurrenter har samlats under namnet Samfod & Co. och där finska Atria har förvärvat Lithells. Sardus välkomnar dessa strukturinitiativ och har i januari 1998 träffat avtal om förvärv av två mindre charkuteriföretag: Delikatess Skinkor AB och Charkuterifabriken Filos AB. Dessa båda förvärv förväntas påverka koncernens resultat positivt under 1998.

Den framtida utvecklingen förväntas vara mycket stabil med reservation för den osäkerhet om framtida råvarupriser som råder.

Sardus-koncernens verksamhet inom forskning och utveckling är mycket ringa och inskränker sig till utveckling av nya recept.

Koncernen har inga filialer i utlandet. Moderbolaget har ett bolag i Storbritannien med ett eget kapital på 2 pund för att namnskydda ordet Sardus på den brittiska marknaden.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår följande disposition av moderbolagets vinstmedel:

Balanserad vinst	9 902 585:16
Årets vinst	35 413 907:91
	45 316 493:07
Till aktieägarna utdelas	32 500 000:00
I ny räkning balanseras	12 816 493:07
	45 316 493:07

Koncernens resultaträkning

Belopp i kkr		1997	1996
Nettoomsättning	Not 2	664 047	662 701
Kostnad för sålda varor	Not 11	– 474 875	– 476 321
Bruttoresultat		**189 172**	**186 380**
Försäljningskostnader	Not 11	– 104 452	– 98 835
Administrationskostnader	Not 11	– 26 287	– 25 360
Övriga rörelseintäkter		4 582	7 081
Rörelseresultat		**63 015**	**69 266**
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter		1 981	9 077
Räntekostnader		– 475	– 1 527
Resultat efter finansiella poster		**64 521**	**76 816**
Bokslutsdispositioner			
Koncernbidrag		0	– 49 330
Resultat före skatt		**64 521**	**27 486**
Skatt på årets resultat		– 17 296	– 8 303
Latent skatt		– 1 703	301
Årets resultat		**45 522**	**19 484**

Koncernens balansräkning

Belopp i kkr		1997-12-31	1996-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Goodwill		0	774
		0	**774**
Materiella anläggningstillgångar	Not 1		
Byggnader och mark		104 878	111 696
Maskiner och andra tekniska anläggningar		34 808	31 757
Inventarier, verktyg och installationer		14 670	18 444
Pågående nyanläggningar och förskott		580	0
		154 936	**161 897**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		291	271
Andra långfristiga fordringar		29	64
		320	**335**
Summa anläggningstillgångar		**155 256**	**163 006**
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Råvaror och förnödenheter		17 389	21 350
Varor under tillverkning		2 929	3 677
Färdiga varor och handelsvaror		9 472	9 265
		29 790	**34 292**
Fordringar	Not 3		
Kundfordringar		35 973	33 289
Fordringar hos koncernföretag		0	20 336
Övriga fordringar		857	1 505
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		3 054	4 140
		39 884	**59 300**
Kortfristiga placeringar			
Penningmarknadsfond		1 010	0
		1 010	**0**
Kassa och Bank	Not 12	82 235	25 974
		82 235	**25 974**
Summa omsättningstillgångar		**152 919**	**119 566**
Summa tillgångar		**308 175**	**282 572**

Belopp i kkr		1997-12-31	1996-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	Not 4, 5		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		50 000	50 000
Andra fonder		62 212	65 471
		112 212	**115 471**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		38 365	28 072
Årets resultat		45 522	19 484
		83 887	**47 556**
Summa eget kapital		**196 099**	**163 027**
Avsättningar			
Latent skatt		38 816	36 761
	Not 12	**38 816**	**36 761**
Skulder			
Skulder till kreditinstitut	Not 3	0	18 954
Leverantörsskulder		20 623	19 441
Skatteskulder		16 181	10 072
Övriga skulder		4 620	5 609
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		31 836	28 708
		73 260	**82 784**
Summa eget kapital och skulder		**308 175**	**282 572**
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	Not 6		
Panter och därmed jämförligt		0	500
Övriga panter		99 412	188 896
Ansvarsförbindelser		1 128	1 308
		100 540	**190 704**

Koncernens finansieringsanalys

Belopp i kkr	**1997**	**1996**
Resultat efter avskrivningar	63 015	69 357
Avskrivningar som belastat detta resultat	25 299	26 757
Förändring rörelsekapital	14 942	– 8 834
Investeringar	– 18 963	– 8 607
Rörelsens kassaflöde före finansiering	**84 293**	**78 673**
Inkomstskatt	– 17 296	– 8 303
Avyttring anläggningstillgångar	1 400	1 261
Förändring övriga anläggningstillgångar	15	596
Finansnetto	1 506	7 459
Förändring långfristiga skulder	– 18 954	3 409
Summa	**– 33 329**	**4 422**
Kassaflöde före förändring av eget kapital	**50 964**	**83 095**
Överkurs optionsemission	50	523
Utdelning	– 12 500	– 160 000
Koncernbidrag	0	– 49 330
Summa	**– 12 450**	**– 208 807**
Förändring i likvida medel och placeringar	**38 514**	**– 125 712**
Likvida medel och placeringar vid årets början	44 731	170 443
Likvida medel och placeringar vid årets slut	83 245	44 731
Förändring	**38 514**	**– 125 712**
Specifikation av förändring av rörelsekapital		
Förändring varulager	4 502	1 736
Förändring kortfristiga fordringar	659	3 181
Förändring leverantörsskulder	1 182	– 6 400
Förändring övriga skulder	8 599	– 7 351
	14 942	**– 8 834**

Moderbolagets resultaträkning

Belopp i kkr		**1997**	**1996**
Bruttoresultat		**0**	**0**
Administrationskostnader		– 6 547	– 6 838
Rörelseresultat		**– 6 547**	**– 6 838**
Resultat från finansiella poster			
Anteciperad utdelning från dotterbolag		35 500	14 500
Ränteintäkter	Not 10	532	7 763
Räntekostnader	Not 10	– 1 940	– 8 081
Resultat efter finansiella poster		**27 545**	**7 344**
Bokslutsdispositioner			
Koncernbidrag		8 000	7 670
		35 545	**15 014**
Skatt på årets resultat		– 131	2
Årets resultat		**35 414**	**15 016**

Moderbolagets balansräkning

Belopp i kkr		1997-12-31	1996-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	Not 1		
Inventarier, verktyg och installationer		885	665
		885	**665**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	Not 9	114 434	114 284
		114 434	**114 284**
Summa anläggningstillgångar		**155 319**	**114 949**
Omsättningstillgångar			
Fordringar	Not 3		
Fordringar hos koncernföretag		5 299	18 757
Övriga fordringar		56	28
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		376	556
		5 731	**19 341**
Kortfristiga placeringar			
Penningmarknadsfond		1 010	0
		1 010	**0**
Kassa och bank	Not 12	10 389	583
		10 389	**583**
Summa omsättningstillgångar		**17 130**	**19 924**
Summa tillgångar		**132 449**	**134 873**

Belopp i kkr		1997-12-31	1996-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	Not 4, 5		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		50 000	50 000
Andra fonder		31 001	31 001
		81 001	**81 001**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		9 903	7 386
Årets resultat		35 414	15 016
		45 317	**22 402**
Summa eget kapital		**126 318**	**103 403**
Skulder	Not 3		
Skulder till kreditinstitut	Not 12	0	18 954
Skulder till koncernföretag		0	6 390
Skatteskulder		4 639	4 211
Övriga skulder		393	840
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 099	1 075
		6 131	**31 470**
Summa eget kapital och skulder		**132 449**	**134 873**
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	Not 6		
Övriga panter		50 396	114 284
Ansvarsförbindelser		742	1 905
		51 138	**116 189**

Moderbolagets finansieringsanalys

Belopp i kkr	**1997**	**1996**
Resultat efter avskrivningar	– 6 546	– 6 838
Avskrivningar som belastat detta resultat	360	248
Förändring rörelsekapital	– 11 531	17 067
Investeringar	– 730	– 415
Rörelsens kassaflöde före finansiering	**– 18 447**	**10 062**
Inkomstskatt	– 131	2
Avyttring anläggningstillgångar	0	0
Utdelning från dotterbolag	35 500	14 500
Finansnetto	– 1 409	– 318
Förändring långfristiga skulder	– 18 954	3 409
Summa	**15 006**	**17 593**
Kassaflöde före förändring av eget kapital	**– 3 441**	**27 655**
Utdelning	– 12 500	– 160 000
Koncernbidrag	8 000	7 670
Summa	**– 4 500**	**– 152 330**
Förändring i likvida medel och placeringar	**– 7 941**	**– 124 675**
Likvida medel och placeringar vid årets början	19 340	144 015
Likvida medel och placeringar vid årets slut	11 399	19 340
Förändring	**– 7 941**	**– 124 675**
Specifikation av förändring av rörelsekapital		
Förändring kortfristiga fordringar	– 43 348	10 064
Förändring övriga skulder	31 817	7 036
	– 11 531	**17 100**

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Allmänna redovisningsprinciper

Fr.o.m. 1997 tillämpas den nya EU-anpassade årsredovisningslagen. Denna har för företaget främst inneburit förändringar i uppställningen av resultat- och balansräkningarna. Jämförelseårets resultat- och balansräkningar har anpassats enligt de nya reglerna. De nya reglerna har endast obetydligt inverkat på företagets redovisningsprinciper. Bolaget följer Redovisningsrådets rekommendationer.

Värderingsprinciper

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om annat ej anges.

Varulager har värderats enligt redovisningsrådets rekommendation. Nedskrivning för inkurans har skett med 3%.

Fordringar och skulder i utländsk valuta har omräknats till balansdagens kurs alternativt till terminskontrakts kurs i de fall sådant föreligger.

Följande avskrivningstider har tillämpats:

Maskiner och inventarier	4–14 år
Byggnader	20–25 år
Goodwill	10 år

Not 1 Materiella anläggningstillgångar

Koncernen, tkr	Byggnader o. mark	Maskiner	Inventarier	Pågående nyanläggningar	Summa
Anskaffningsvärde 96-12-31	173 966	143 883	83 937	0	401 786
Nyanskaffningar under året	0	13 808	4 218	580	18 606
Försäljning under året	0	– 5 263	– 3 579	0	– 8 842
Summa anskaffningskostnad	**173 966**	**152 428**	**84 576**	**580**	**411 550**
Avskrivningar per 96-12-31	61 913	112 126	65 492	0	239 531
Årets avskrivningar	7 176	10 752	6 597	0	24 525
Avgående avskrivningar utrangeringar	0	– 5 259	– 2 183	0	– 7 442
Summa avskrivningar	**69 089**	**117 619**	**69 906**	**0**	**256 614**
Nettovärde anläggningstillgångar	**104 877**	**34 809**	**14 670**	**580**	**154 936**

Taxeringsvärden	
Byggnader	67 799
Mark	5 647

Moderbolaget, tkr	**Inventarier**
Anskaffningsvärde 96-12-31	1 349
Nyanskaffningar under året	580
Försäljning under året	0
Summa anskaffningskostnad	**1 930**
Avskrivningar per 96-12-31	684
Årets avskrivningar	360
Avgående avskrivningar utrangeringar	0
Summa avskrivningar	**1 044**
Nettovärde anläggningstillgångar	**885**

Not 2 Nettoomsättningens fördelning

Koncernens försäljning fördelar sig på följande affärsområden

	tkr
Pastejköketgruppen	293 363
Charkdelikatesser	280 631
Dagens Rätt Storkök	108 870
Avgår internförsäljningar	– 18 817
	664 047

Moderbolaget har ej haft någon försäljning.

Not 3 Långfristiga skulder och fordringar

Samtliga koncernens skulder och omsättningstillgångar förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 4 Optionsrätter med rätt till nyteckning av aktier

AB Sardus har utgett 300.000 optionsrätter med rätt till nyteckning av aktier i bolaget. Optionsrätterna förfaller 2000-01-31. Varje optionsrätt medför rätt till teckning av en ny aktie för 71:50 kronor. Om samtliga optionsrätter utnyttjas späds aktiekapitalet i AB Sardus ut med 3%.

Not 5 Eget kapital

Koncernen, tkr	**Aktiekapital**	**Bundet kapital**	**Fritt kapital**	**Årets vinst**	**Summa**
IB 96-12-31	50 000	65 471	28 072	19 484	163 027
Disposition vinst			19 484	– 19 484	0
Utdelning			– 12 500		– 12 500
Nyemission överkurs		50			50
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		– 3 309	3 309		0
Årets vinst				45 522	45 522
Summa	**50 000**	**62 212**	**38 365**	**45 522**	**196 099**

Nyemission överkurs avser betalning erhållen vid försäljning av optionsrätter.

Moderbolaget, tkr					
IB 96-12-31	50 000	31 001	7 386	15 016	103 403
Disposition vinst			15 016	– 15 016	0
Utdelning			– 12 500		– 12 500
Fritt eget kapital					
Årets vinst				35 414	35 414
Summa	**50 000**	**31 001**	**9 902**	**35 414**	**126 317**

Aktiekapitalet består av 10 000 000 aktier à 5 kr nominellt värde.

Not 6 Ställda säkerheter

Ställda panter avser aktier i dotterbolag lämnade till förmån för checkräkningskredit (se även not 12).
Ansvarsförbindelser avser pensionsåtaganden utöver vad som redovisats i balansräkning (386), samt livränta (742).

Not 7 Medelantal anställda under räkenskapsåret

Antalet anställda har under året uppgått till 361 (370). Fördelningen är 214 (221) män och 147 (149) kvinnor.
Moderbolaget har 6 (5) anställda.

Not 8 Löner och ersättningar och sociala kostnader

Koncernen	**1997**	**1996**
Löner totalt	86 570	83 474
varav styrelse och VD	1 636	1 827
varav övriga	84 934	81 647
Sociala kostnader	37 147	35 972
varav pensionskostnader	4 898	1 860

Utöver ovanstående ersättningar har styrelseledamöter erhållit konsultarvoden uppgående till 140 tkr.
Av pensionskostnaden på 4 898 tkr avser 42 tkr VD och resterande 4 856 tkr annan personal.

Moderbolaget	**1997**	**1996**
Löner totalt	4 316	3 896
varav styrelse och VD	1 643	1 834
varav övriga	2 673	2 062
Sociala kostnader	2 314	1 901
varav pensionskostnader	42	0

Not 9 Moderbolag och i koncernen ingående dotterbolag

Bolag, tkr	**Reg.nr.**	**Säte**	**Eget kapital**	**Bokfört värde i moderbolag**	**Ägar-andel koncern, %**
Moderbolag					
AB Sardus	556131-6711	Stockholm	50 000	—	—
Dotterbolag					
Pastejköket AB	556140-9938	Tranås	1 000	50 396	100
AB Carl A. Carlsson Charkuteri	556081-9608	Arboga	100		100
Norrboda Charkuterifabrik AB	556116-2529	Nässjö	100		100
Alf Eliassons Kött & Chark AB	556115-9947	Kinna	1 000		100
AB Sven Lindbergs Charkuterifabrik	556218-5586	Helsingborg	1 000		100
Charkdelikatesser i Halmstad AB	556143-6816	Halmstad	2 000	52 875	100
AB Bengt Eliasson Charkuterifabrik	556154-7695	Halmstad	1 000		100
Moheda Chark AB	556190-8210	Alvesta	100		100
Dagens Rätt Storkök AB	556239-3545	Helsingborg	200	11 063	100
Vilande bolag				100	
Summa				**114 434**	

Not 10 Moderbolagets räntekostnader och intäkter

	1997	**1996**
Räntekostnader, koncernföretag	– 1 478	– 6 649
Räntekostnader, övriga	– 462	– 1 432
	– 1 940	**– 8 081**
Ränteintäkter, koncernföretag	290	7 692
Ränteintäkter, övriga	242	71
	532	**7 763**

Not 11 Avskrivningar per funktion

Koncernen	**1997**	**1996**
Kostnad för sålda varor	21 037	22 789
Försäljningskostnader	2 859	2 859
Administrationskostnader	1 403	1 109
	25 299	**26 757**

Not 12 Checkräkningskredit

Moderbolaget har en checkräkningskredit uppgående till 25 Mkr. Per bokslutsdagen var 0 tkr (18 954) av krediten utnyttjad. Bolaget har pantsatt dotterbolagsaktier som säkerhet för krediten.

Stockholm den 12 februari 1998

Ragnar Bringert
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Raoul Hasselgren
ORDFÖRANDE

Göran Havander Rolf Lydahl Jörgen Sköld Leif Andersson

Vår revisionsberättelse har avgivits den 12 februari 1998

Per Bergman
AUKTORISERAD REVISOR

Sten Lundvall
AUKTORISERAD REVISOR

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Aktiebolaget Sardus (Publ.)
org. nr. 556131-6711

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Aktiebolaget Sardus för år 1997. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget eller på annat sätt har handlat i strid mot aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen, varför vi tillstyrker

- *att resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen fastställs och*
- *att vinsten i moderbolaget disponeras enligt förslaget i förvaltningsberättelsen.*
- *Styrelseledamöterna och verkställande direktören har inte vidtagit någon åtgärd eller gjort sig skyldiga till någon försummelse som enligt vår bedömning kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, varför vi tillstyrker*
- *att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.*

Stockholm den 12 februari 1998

Per Bergman
AUKTORISERAD REVISOR

Sten Lundvall
AUKTORISERAD REVISOR

Styrelse

Raoul Hasselgren
ordförande, Täby, född 1936.

Styrelseordförande i Hexagons dotterbolag AKA, Gustav Fagerberg, AB R. Lundberg och AB Fredriksson samt Styrelsekollegiet och AB Diskteknik. Styrelseledamot i NK Cityfastigheter AB, ECR Europe Executive Board, ISKU Svenska AB, Telia Nära AB, Luftfartsverket Airport Center AB och Karamell Kungen AB. Ledamot av Sardus styrelse sedan 1994.

Aktieinnehav i AB Sardus: 1.400

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 0

Göran Havander
Täby, född 1944.

Verkställande direktör i Cederroth International AB. Styrelseledamot i Cederroth International AB. Ledamot av Sardus styrelse sedan 1994.

Aktieinnehav i AB Sardus: 800

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 0

Rolf Lydahl
vice ordförande,
Stockholm, född 1945.

Senior Adviser, Credit Suisse. Styrelseordförande i CV Board AB. Styrelseledamot i Vasakronan AB, Confortia AB, Realia Fastighets AB, IM Företagsutvecklarna AB och Stiftelsen Sophiahemmet. Ledamot av Sardus styrelse sedan 1997.

Aktieinnehav i AB Sardus: 6.000

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 0

Jörgen Sköld
Halmstad, född 1942.

Styrelseordförande i Thomas Shirt Company AB, Abstract Film & TV AB och Rekryterarna i Halmstad AB. Styrelseledamot i Nordbanken, Regionbank Västsverige, Triumfglass AB, AB Malte Person & Son samt Liljeholmens Stearinfabriks AB. Ledamot av Sardus styrelse sedan 1996.

Aktieinnehav i AB Sardus: 1.500

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 0

Ragnar Bringert
verkställande direktör
Helsingborg, född 1943.

Ledamot av Sardus styrelse sedan 1994.

Aktieinnehav i AB Sardus: 400

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 10.000

Jan Lindgren
ekonomidirektör
Stockholm, född 1960.

Suppleant i Sardus styrelse sedan 1996.

Aktieinnehav i AB Sardus: 0

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 10.000

Carina Bergman
Tranås, född 1969.

Arbetstagarrepresentant, suppleant sedan 1997

Aktieinnehav i AB Sardus: 0

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 0

Leif Andersson
Halmstad, född 1947.

Arbetstagarrepresentant, i Sardus styrelse sedan 1997

Aktieinnehav i AB Sardus: 0

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 0

Revisorer

Sten Lundvall
Född 1932, auktoriserad revisor. KPMG Bohlins AB.
Revisor i Sardus sedan 1982 t.o.m 20/4–98.

Per Bergman
Född 1946, auktoriserad revisor. KPMG Bohlins AB.
Revisor i Sardus sedan 1985.

Bo Axelsson
Född 1949, auktoriserad revisor, KPMG Bohlins AB.
Förslagen revisor i Sardus fr.o.m. 20/4–98.

Ersättningar

Ersättningar till revisor (koncern) har utgått med 606 tkr.

Verkställande direktören
Pensionsåldern för verkställande direktören är 61 år. Pension följer gängse ITP-plan kompletterad med förtidspension mellan 61 och 65 års ålder.

Vid ömsesidig uppsägning utgår samtliga anställningsförmåner under tolv månader från uppsägningsdagen. Om uppsägning från bolagets sida sker i samband med ägarförändringar i bolaget, utgår lön under ytterligare tolv månader.

Övriga medlemmar av företagsledningen
För två av medlemmarna utgår samtliga anställningsförmåner under tolv månader vid uppsägning från bolagets sida. För övriga medlemmar utgår samtliga anställningsförmåner under sex månader vid ömsesidig uppsägning. Samtliga pensionsavtal följer gängse ITP-plan.

Övrigt
Det har ej förekommit och det föreligger ej någon affärstransaktion mellan bolaget och personer i dess styrelse, ledning eller revisorer annat än som beskrivits i detta dokument. Ej heller har bolaget givit något lån eller garanti eller borgensförbindelse för någon av dessa personer.

Företagsledning

Ragnar Bringert
Verkställande direktör,
född 1943.

Anställd i Sardus sedan 1994.

Aktieinnehav i AB Sardus: 400

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 10.000

Hasse Redestam
Produktionsdirektör,
född 1947.

Anställd i Sardus sedan 1981.

Aktieinnehav i AB Sardus: 0

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 0

Jan Lindgren
Ekonomidirektör, född 1960.

Anställd i Sardus sedan 1993.

Aktieinnehav i AB Sardus: 0

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 10.000

Jan Johansson
Marknadsdirektör storhushåll och export, född 1955.

Anställd i Sardus sedan 1997.

Aktieinnehav i AB Sardus: 0

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 5.000

Karl-Olof Levin
Ekonomichef, Pastejköket,
född 1945

Anställd i Sardus sedan 1981.

Aktieinnehav i AB Sardus: 0

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 2.000

Lars Carlsson
Marknadsdirektör dagligvaru-handel, född 1942

Anställd i Sardus sedan 1986.

Aktieinnehav i AB Sardus: 200

Innehav av teckningsoptioner i AB Sardus med rätt att teckna aktier: 1.000

Sardus-aktien

AB Sardus är noterat vid Stockholms Fondbörs A-lista sedan den 7 april 1997.

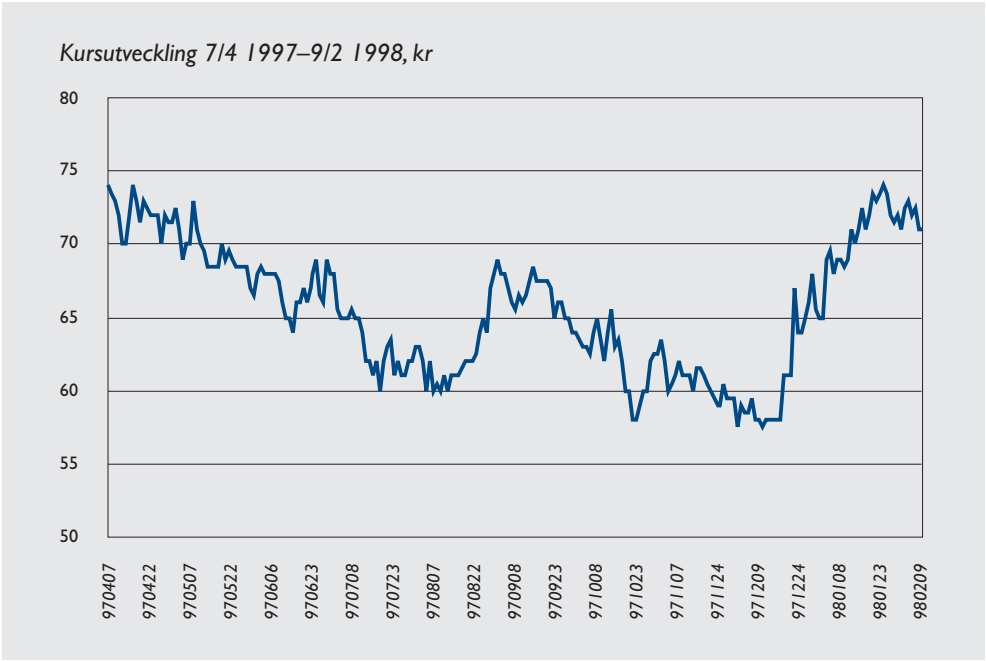

Aktieägare per den 30/12 1997

	Antal aktier	Andel röster, %
Frognal Invest AB (fd Sardus Holding AB)	2 000 000	20,0
LRF Re AG	936 450	9,4
Praktikertjänst pensionsstiftelser	750 000	7,5
SE-bankens aktiefonder	501 300	5,0
SPP	490 550	4,9
Nordbankens aktiefonder	352 000	3,5
Svolder	348 200	3,5
Skandia	311 200	3,1
Chalmers Tekniska Högskola	220 000	2,2
Carlson Investment Management	215 600	2,2
Total	**6 125 300**	**61,3**
Övriga	3 874 700	38,7
Summa	**10 000 000**	**100,0**

Det utländska ägandet uppgår till 18,5% av såväl aktier som röster.

Optionsprogram

1996 lanserades ett optionsprogram för ledande befattningshavare i Sarduskoncernen. Programmet omfattar totalt 300 000 optioner med lösendatum senast den 31 januari 2000. Varje option ger rätt till nyteckning av en aktie i Sardus till kursen 71:50.

Kallelse till bolagsstämma i AB Sardus

Välkommen till AB Sardus ordinarie bolagsstämma måndagen den 20 april 1998 kl. 15.00 i Stockholms Fondbörs lokaler, Källargränd 2, Stockholm.

Deltagande

Rätt att delta i bolagsstämman har den aktieägare som

- *dels var registrerad i den av Värdepapperscentralen VPC AB förda aktieboken onsdagen den 8 april 1998.*
- *dels anmält sin avsikt att delta i bolagsstämman senast kl 12.00 den 15 april 1998.*

Den som låtit förvaltarregistrera sina aktier genom banks notariatavdelning eller hos enskild fondhandlare måste tillfälligt registrera aktierna i eget namn. Sådan registrering skall vara verkställd senast onsdagen den 8 april 1998.

Anmälan kan ske per brev ställt till AB Sardus, Mäster Samuelsgatan 4, 111 44 Stockholm, per telefon 08-679 54 10 eller fax 08-611 08 17. Vid anmälan skall uppges namn, personnummer(organisationsnummer), adress och telefonnummer samt registrerat aktieinnehav.

Ärenden

1. *Val av ordförande vid stämman*
2. *Upprättande och godkännande av röstlängd*
3. *Val av sekreterare vid stämman samt val av två justeringsmän*
4. *Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad*
5. *Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse samt koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse*
6. *Verkställande Direktörens redogörelse*
7. *Beslut*
   a) *om fastställande av resultaträkning och balansräkning samt koncernresultaträkning och koncernbalansräkning*
   b) *om dispositioner beträffande bolagets vinst enligt den fastställda balansräkningen*
   c) *om utdelning*
   d) *om ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören*
8. *Fastställande av antalet styrelseledamöter och revisorer*
9. *Fastställande av arvoden åt styrelsen och revisorerna*
10. *Val av styrelse, revisorer och revisorssuppleanter*
11. *Förslag att utse en nomineringkommitté avseende 1999 års bolagsstämma*
12. *Beslut om att godkänna AB Sardus dotterbolag Pastejköket AB överlåter optionsrätter att teckna aktier i AB Sardus till anställda i Sarduskoncernen*
13. *Annat ärende som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen (1975:1385) eller bolagsordningen*

Kontakt har tagits med de större aktieägarna, som bekräftat att de önskar omvälja den nuvarande styrelsen.

Utdelning

Styrelsen föreslår 3:25 per aktie. Avstämningsdag blir den 23 april 1998. Om bolagsstämman beslutar enligt förslaget, beräknas utdelningen bli utsänd av VPC den 30 april 1998.

Stockholm i mars 1998
Styrelsen

Adresser

Huvudkontor

AB Sardus
Reparatörsgatan 5
Box 540
301 80 HALMSTAD
Tel: 035-10 41 30
Fax: 035-21 01 30

Mäster Samuelsgatan 4
111 44 STOCKHOLM
Tel 08-679 54 10
Fax 08-611 08 17

Pastejköket AB
Hjälmarydsvägen 2
Box 1018
573 28 TRANÅS
Tel 0140-100 40
Fax 0140-172 17

AB Carl A Carlson
Charkuterier
Jädersvägen
Box 11
732 21 ARBOGA
Tel 0589-128 50
Fax 0589-162 63

Alf Eliassons
Kött & Chark AB
Maskingatan 1, SKENE
Box 214
511 22 KINNA
Tel 0320-320 50
Fax 0320-311 05

AB Sven Lindbergs
Charkuterifabrik
Nygatan 32
252 28 HELSINGBORG
Tel 042-13 93 75
Fax 042-18 76 67

Norrboda Charkuterifabrik AB
Tryckerigatan 12
571 34 NÄSSJÖ
Tel 0380-169 93
Fax 0380-153 75

Charkdelikatesser
i Halmstad AB
Reparatörgatan 5
Box 540
301 80 HALMSTAD
Tel 035-10 41 30
Fax 035 21 75 28

Moheda Chark AB
Östanåkervägen
340 36 MOHEDA
Tel 0472-714 25
Fax 0472-715 05

AB Bengt Eliassons
Charkuterifabrik
Svetsargatan 2
Box 507
301 80 HALMSTAD
Tel 035-21 87 35
Fax 035-12 45 25

Dagens Rätt
Storkök AB
Hästmöllegränden 3
252 20 HELSINGBORG
Tel 042-18 39 90
Fax 042-13 88 08

Delikatess Skinkor AB
Grenvägen 1–3
577 39 HULTSFRED
Tel 0495-123 10
Fax 0495-133 33

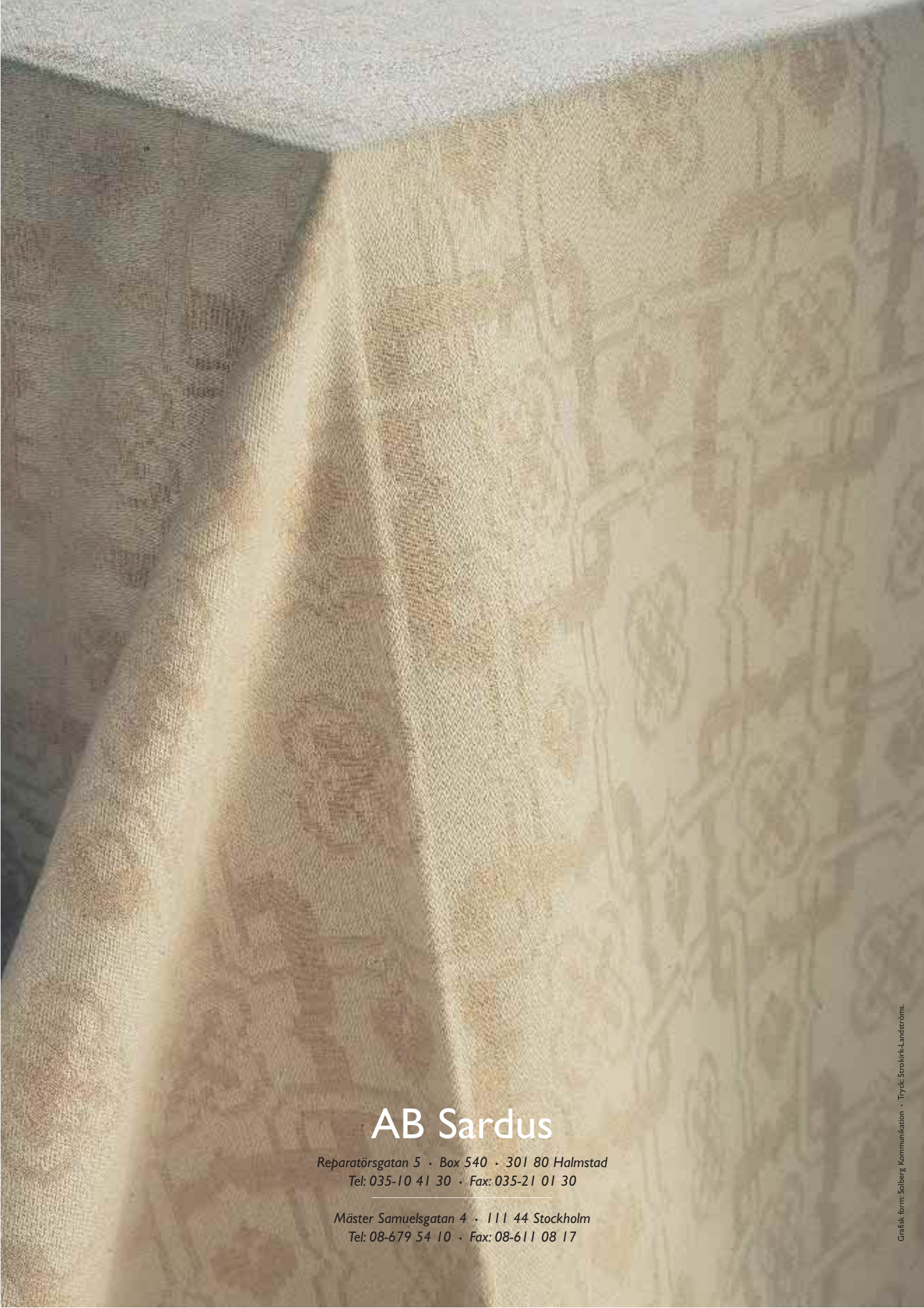

AB Sardus

Reparatörsgatan 5 · Box 540 · 301 80 Halmstad
Tel: 035-10 41 30 · Fax: 035-21 01 30

Mäster Samuelsgatan 4 · 111 44 Stockholm
Tel: 08-679 54 10 · Fax: 08-611 08 17

Grafisk form: Solberg Kommunikation · Tryck: Strokirk-Landströms.